

PAVOL JANÍK | Generál Lorenc 3 x knižne

Medzinárodne uznávaný kryptológ a analytik bezpečnostných rizík, niekdajší 1. námestník federálneho ministra vnútra generálporučík Ing. ALOJZ LORENC, CSc., sa doteraz prezentoval knižne trikrát. Prvou publikáciou je **Ministerstvo strachu?** (Tatrapress 1992). Druhým dielom je moja kniha rozhovorov **Generál Lorenc – Dešifrovaný svet** (Forza 2000), ktorá vyšla koncom uvedeného roka a stala sa hitom, o čom svedčí aj umiestnenie medzi bestsellermi v Knižnej revue 7. 2. 2001. Tretí titul má tiež formu dialógu (s Karolom Lovašom) **Je štátny prevrat, na víkend domov neprídem...** (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2018).

Vzhľadom na moju tvorivú spoluúčasť na druhej knihe som dlho rozmýšľal, či je vhodné, aby som sa vyjadroval k tretej, ale keďže sa v nej hojne skloňuje Morálka, Pravda, Strach a Láska, tak si dovoľím niekoľko základných poznámok. V tretej knihe niet jedinej zmienky o existencii druhej, čo je predsa len dosť ďaleko za hranicou elementárnej korektnosti – najmä vo vzťahu k čitateľskej verejnosti. Dovoľím si tiež konštatovať, že som mal v predstihu tretiu knihu v jej pôvodnej autorskej podobe, kde sa nachádzala aj obálka druhej knihy a naša

spoločná fotografia sprevádzaná týmto textom: **S dlhoročným priateľom, predsedom a tajomníkom Spolku slovenských spisovateľov, básnikom, spisovateľom európskej úrovne Pavlom Janíkom.**

Toto však nie je najväčší problém konečnej podoby publikácie. Dokonca chápem, že sa v oboch knihách opakujú mnohé myšlienky i citáty z iných autorov, veď ide o rozhovory s tou istou osobnosťou, ktorej tematické okruhy a životné skúsenosti sú rovnaké. Navyše si uvedomujem, že Alojz Lorenc dlhodobo pôsobil v českom jazykovom prostredí a napokon nie je spisovateľ, ale vedec a vrcholový manažér, čo vyžaduje špecifické intelektuálne predpoklady, profesijné schopnosti a odborné znalosti.

Moje pripomienky sa teda týkajú oblasti, ktorá je plne v kompetencii vydavateľstva. Jeho vysokú profesionálnu úroveň v minulosti postupne garantovali Jaroslav Rezník starší a Alexander Halvoník, ktorí boli – mimochodom – zodpovednými redaktormi aj niekoľkých mojich kníh. Na niekdajšom umeleckom renomé vydavateľstva nič nemení fakt, že jeho bývalí riaditelia mali veľké ekonomické ťažkosti a Spolok slovenských spisovateľov musel vydavateľstvu každý rok poskytnúť približne milión korún ako dotáciu na uhradenie finančnej straty, čo bolo existenčne neudržateľné. Ale to je už samostatná téma.

Vráťme sa k tretej knihe. Zarážajúce je sústavné používanie bohemistických štylistických konfigurácií – napríklad JE TREBA (namiesto TREBA alebo JE POTREBNÉ) či PRÍDE MI TO (namiesto ZDÁ SA MI TO alebo POKLADÁM TO). A tiež sotva možno hovoriť o knihe rozhovorov, je to často skôr vlastná exhibícia žurnalistu na úkor respondenta. Preto niektoré odpovede nedosahujú ani dĺžku jedného riadka, kým niektoré otázky sú dlhšie ako celá knižná strana. Je jasné, že zmyslom týchto akože otázok je prezentácia myšlienok, osobných vzťahov a rozhladenosti pýtajúceho sa. Často inklinuje k odťažitém témam, pričom cituje iné postavy verejného a kultúrneho života, takže vyvstáva kardinálna otázka – o kom a o čom je táto kniha.

V češtine vyšiel preklad pod názvom **Generál, který byl u toho: Rozhovor s posledním šéfem komunistické Státní bezpečnosti** (Brána 2019) doplnený doslovom Fedora Gála. Sám Alojz Lorenc v knihe priamo konštatuje, že funkcia šéfa ŠtB vôbec nejestvovala. Apropo – informáciu, že pozícia veliteľa, náčelníka či riaditeľa ŠtB nikdy neexistovala, som tiež neraz (ale zbytočne) publikoval. Alojz Lorenc ako 1. námestník federálneho ministra vnútra riadil celý rezort len

v neprítomnosti ministra, inak mu viaceré významné organizačné zložky nepodliehali – napríklad rozviedka (1. správa), ochrana ústavných činiteľov (5. správa), správa útvarov vyšetrovania ŠtB (bez číselného označenia).

Celkom iste sa publikácia ponáša na propagáciu politického katolicizmu, čo by – odhliadnuc od jeho viacerých tienistých stránok v rozličných historických obdobiach – nemuselo byť samo o sebe negatívne, len nevedno, prečo sa podobný autorský zámer neorganicky prilepil k rozhovoru s protagonistom edičného projektu.

http://pavoljanik.sk/periodika_2.html